

શિવતીય વર્ષા બી.એ. સંસ્કૃત ૨૦૦૭ની પરીક્ષા માટે

પ્રશ્નપત્ર: ૩(૧) વિક્રમોવૈશીષ્ઠ - કાલિદાસ ૫૦ ગુણ
(૨) પ્રાસ્તાવિકવિલાસ - જગન્નાથ શ્લોક ૧ થી ૫૦ ૨૦ ગુણ

પ્રશ્નપત્ર: ૪ 'કાવ્યપ્રકાશ' મમ્મટ, ઉલ્લાસ, ૧, ૨ અને ૧૦ માંથી નીચેના
અલંકારો ૭૦ ગુણ

૧. ઉપમા, ભેદ સિવાય	૧૦. દૂષ્ટાન્ત	૧૯. અસંગતિ
૨. ઉત્પેક્ષા	૧૧. પ્રતિવસ્તૂપમા	૨૦. સમાધિ
૩. રુપક	૧૨. દીપક	૨૧. પ્રાન્તિમાન
૪. અપહનુતિ	૧૩. તુલ્યયોગિતા	૨૨. મોલિત
૫. શ્લેષ	૧૪. વ્યતિરેક	૨૩. સામાન્ય
૬. સમાસોક્તિ	૧૫. વિભાવના	૨૪. વિરોધ
૭. નિદર્શના	૧૬. વિશેષોક્તિ	૨૫. કાવ્યલિંગ
૮. અપ્રસ્તુત પ્રશંસા	૧૭. અર્થાન્તર-ચાસ	૨૬. સમચય
૯. અતિશયોક્તિ	૧૮. વ્યાજસ્તુતિ	૨૭. ઉત્તર

નોંધ: પ્રશ્નપત્ર ૪ના અલંકાર ઓળખવાના પ્રશ્નમાં, પ્રશ્નપત્ર ૩ માટે નિયત કરેલા પાઠ્યપુસ્તકો - વિક્રમોવૈશી, પ્રાસ્તાવિકવિલાસ અને કાવ્યપ્રકાશ (૧૦)ના જ શ્લોકો પૂછવામાં આવશે.

પ્રશ્નપત્ર-૫: (૧) રૂઝવેદના નીચેના સૂક્તો અભ્યાસક્રમમાં નિયત કર્યા છે. ૩૦ ગુણ

૧. અગ્નિસૂક્ત : રૂઝવેદ - ૧-૧	૫. શિરણ્યર્ભ સૂક્ત - ૧૦-૧૨૧
૨. ઈન્દ્ર સૂક્ત : ૧ - ૩૨	૬. મિદ્ધાસૂક્ત - ૧૦-૧૧૭
૩. વિશ્વામિત્ર - નદી	૭. અક્ષાસૂક્ત ૧૦, ૩૪ :
• સંવાદસૂક્ત - ૩-૩૩	
૪. ઉષાસૂક્ત: ૫, ૮૦	

(૨) ઈશાવાસ્થ્ય - ઉપનિષદ્ધ ૨૦ ગુણ

(૩) વૈદિક સાહિત્યના ઇતિહાસનો પરિચય, ચારવેદ, બ્રાહ્મણ તથા ઉપનિષદ્ધ ૨૦ ગુણ

ભલામણ કરેલા પુસ્તકો

૧. " હિસ્ટરી ઓફ ઈન્ડિયન લિટરેચર " વોલ્યુમ ૧, વિન્ડરની ઝ
૨. " વૈદિક સાહિત્ય " - બલદેવ ઉપાધ્યાય
૩. " વૈદિક સાહિત્ય અને સંસ્કૃત " - ડૉ. ગૌતમ પટેલ

પ્રશ્નપત્ર-૭ : સેકન્ડ બી.એ. સંસ્કૃત, બીજા ગણે વિષયના પ્રશ્નપત્ર-૭નો અભ્યાસક્રમ

૧. પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત મહાકાવ્યમાંથી કોઈ એકનો પાંચથી સાત સર્ગ ૪૦ ગુણ

(નોંધ: પાઠ્ય પુસ્તકમાંથી અનુવાદ, તથા સંદર્ભ તેમજ શબ્દ પરની વિવેચનાત્મક નોંધ - જોવા પ્રશ્નો અપેક્ષિત નથી.)

સેકન્ડ બી.એ. સંસ્કૃત બીજા ગૌણ વિષયની ૨૦૦૧ પરીક્ષા પ્રશ્નપત્ર - ૭ માટેના
પાઠ્યપુસ્તકો

(સંસ્કૃત અધિક ગૌણ)

૧. કાલિદાસ કુમારસંભવમ (સર્ગ ૧ થી ૫) અહોં મનુવાદ, પૂર્વાપર સંદર્ભ
શબ્દાર્થના ટીપ્પણના પ્રશ્નો પરીક્ષામાં અપેક્ષિત નથી.

૨. પંચતંત્રની કથાઓ (આઠ) મિત્રભેદમાંથી

૭૦ ગુણ

- કથા -૧ કીલોત્પાટીવવાતરકથા
કથા -૨ ગોમાયુશુગાલદુર્ઘ્નો કથા
કથા-૩ પુરનાયકદત્તિકથા
કથા -૪ વાચાદમ્પતી કૃષ્ણાર્પકથા
કથા -૫ બક - કથા
કથા -૬ સિંહશશકકથા
કથા -૭ ભ્રમકાલક્રમકથા
કથા -૮ કકદમ કથા

આ ક્રમ નિર્ણયસાગર આવતિ મુજબ છે. કથાઓમાંથી મનુવાદ,
સંદર્ભ અને સમજૂતિના પ્રશ્નો પૂછી શકાશે.

તૃતીય વર્ષ બી.એ.૨૦૦૧ની પરીક્ષા માટે

પ્રશ્નપત્ર-૬ :

૧. વ્યાકરણ ' ' સિદ્ધાન્ત કૌમુદી ' ' માંથી સંજ્ઞા અને કારક પ્રકરણ ૭૫ ગુણ
૨. સંસ્કૃત ભાષાના પરિચય માટેના વિષયો ૭૫ ગુણ
ભાષાશાસ્ત્રનું ઐતિહાસિક અધ્યયન, ભાષામાં થતું પરિવર્તન,
ધ્વનિ, રુપ, વાક્ય, અર્થ વગેરેનું પરિવર્તન, ભાષાઓનું આનુવંશિક
વર્ગીકરણ, ભાષાકુળો, ભારત-યુરોપીય ભાષાઓ, સંસ્કૃતની ઉત્પત્તિ,
ઉત્ક્રાન્તિ અને વિકાસ, સંસ્કૃત તથા અવેસ્તા, સંસ્કૃતધ્વનો અને સ્વરભાર..

...૭/-

સંદર્ભ માટેના બહામણ કરેલા પુસ્તકો

૧. ડૉ. ભૌલાચંદર વ્યાસ કૃત 'સંસ્કૃત કા ભાષા શાસ્ત્રીય અધ્યયન ભારતીય જ્ઞાનપીઠ કારી.
૨. Sanskrit V.T.Burrow
૩. Historical Linguistic- by wunifred Manmann (Indian Edition Page- 50)
૪. 'સંસ્કૃત કા માતૃભાષિક મંદિર સંરચના ત્મક પારચય, 'ડૉ. દેવીદયાલ શર્મા પ્રકાશન હારેયાણા ૧૯૬૧ પ્રથમ અકાદમી, ચંદોગઢ
૫. સંસ્કૃત વાક્યસંરચના ડૉ. વસન્ત ભટ્ટ સરસ્વતી પ્રકાશન, અમદાવાદ-

પ્રશ્નપત્ર-૩:

૧. પ્રભાસજ શાંકરમાળ્ય ચતુઃસૂત્રી ઉપાધ્યાય
૨. ઇશ્વરકૃષ્ણ- 'સાંખ્યકારિકા' મૂળ ઉપાધ્યાય

પ્રશ્નપત્ર-૮:

૧. યાજ્ઞવલ્કય સ્મૃતિ, વ્યવહારાધ્યાયના ઉપાધ્યાય

ચરુમાત્તાંક પ્રકરણ (૧ થી ૯૪ શ્લોક)

૨. તર્ક સંગ્રહ-અનન્ન ભટ્ટ } (સાધારણ વ્યવહારમાત્રકા ઉપાધ્યાય
- } પ્રકરણ, ચસાધાક્ષણ વ્યવહારમાત્રકા પ્રકરણ,
- } જૂક્ષાધન પ્રકરણ, ઉપાનિષદપ્રકરણ, સાદ્દી
- } પ્રકરણ અને લેખ્ય પ્રકરણ.)

પ્રશ્નપત્ર-૯

બ્રાવદ ગીતા, મૂલમાન શ્રોત્રીજીનલ ટેકસ્ટ
શાસ્ત્રીય પ્રશ્નો અપેક્ષાત નથી, મૂલમાથિં ઉદભવતા પ્રશ્નો પૂજાર્થે,

બહામણ કરેલા પુસ્તકો:

૧. 'ગીતા રહસ્ય-કર્મયોગશાસ્ત્ર' બી.જી. ટાનક
૨. 'ગીતા નબંધો' - ડૉ. અરવિંદ
૩. 'બ્રાવદ ગીતા' - રાધાકૃષ્ણનમ
૪. 'ગીતા પ્રવચન' - વનોવા ખાવે.

સંસ્કૃત

૧. સંસ્કૃતમાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ : બી.એ.ની કક્ષાને અનુરૂપ સરળ પ્રમાણે સંસ્કૃતનો અનુવાદ પૂજારી. ૨૦ ગુણ
૨. ગુજરાતમાંથી સંસ્કૃતમાં અનુવાદ : બી.એ.ની કક્ષાને અનુરૂપ સરળ ગુજરાતીમાંથી સંસ્કૃત પૂજારી. ૧૦૦ ગુણ

મુદ્દા

નીચે આપેલા વાક્યોમાંથી ગમે તે એક વાક્ય ઉપર ૧૦ પંક્તિ સંસ્કૃતમાં લખાતી પૂજારી(મોહામાં મોહા જણ વાક્યનો આપા) ૧૦ ગુણ

વધા/ સંસ્કૃત્યા બા/સ્વર્ણ/ મમ રાજન/ મમ મનોરથા :
શ્રામઃ ભાગવદ ગીતા/યાવનમ્/ઉધ્મઃ /આરોગ્યમ્/ મંત્રી /ક્ષમ/વર્ણા/
વસન્તેઃ પથાવરક્ષ્મ /હરદયનમ /

૩. નીચેના ૧૨ ંદો - તેમનું બંધારણ, લક્ષણ, ઉદાહરણ ૧૦૦ ગુણ
શાસ્ત્રી વાક્યો, ઉત્તર, શબ્દાર્થ માલિકા, હારણ, પ્રશ્નો,
વસન્તાક્ષકા, ઉષ્ણાક્ષકા, મન્દાક્ષકા, અનુષ્ટુપ, શાલિકા,
દત્તાવલંકા, સ્વધર...
૪. રત્નાવલી - શ્રી હર્ષ ૩૦૦ ગુણ

પ્રશ્નપત્ર કુરેલા પુસ્તકો :

૧. Guide to Sanskrit Composition , V.S.Apte M.
૨. 'સંસ્કૃત પ્રતીશકા' બાબુરામ સુકસેના
૩. 'સંસ્કૃત વાક્ય-સંરચના' ડૉ.વસન્ત ભટ્ટ
૪. બ્રહ્મ અનુવાદ ચાન્દકા, સ્વધર 'સંસ્કૃતોત્થાલ શાસ્ત્રી.

પ્રશ્નપત્ર-૨૧-નિબંધ

શ્રીજી વર્ણ બી.એ.ની સંસ્કૃત વાક્યના નિબંધના પ્રશ્નપત્રમાં ૨૦૦૧-ની પરીક્ષા માટે ૨૫ નિબંધોના સૂચ નીચે પ્રમાણે છે.

૧. વાક્ય દેવતાઓનું રૂપ : Nature of Vedic Gods
૨. રુગ્વેદનો સમય : Date of Rigveda
૩. વાક્ય ધર્મનું સ્વરૂપ : Nature of Vedic Religion
૪. વાક્ય શ્લોકોની કાવ્યત્વ : Poetic Elements in the Vedichymns
૫. રામાયણ : આદિકાવ્ય તરીકે : Ramayana as an Adi-Kavya.

૧. મહાભારત એક વિશ્વકોષ
Mahabharata- As an Encyclopediadia
૭. ભગવદગીતા ઉપદેશોક્તી જ્ઞાન કલા.
Art of Life as taught in Bhagavad- Gita
૮. સંસ્કૃત મુક્ત સાહિત્ય
Muktaka literature in Sanskrit
૯. સંસ્કૃત ગદ્ય કાવ્ય
Gadhyakavya in Sanskrit
- ૧૦ ષડર્શન- પ્રાથમિક પરિચય
An Introduction to the Six systems of Indian Philosophy
- ૧૧ ભારતીય દર્શનમાં કર્મ અને પુનઃ જન્મનો સિદ્ધાંત :
Principle of Karma and Rebirth in Indian Philosophy
- ૧૨ ભારતીય દર્શનમાં આત્મ તત્ત્વ
Atma- Tattva in Indian Philosophy
- ૧૩ ભારતીય દર્શનમાં મોક્ષ વિચાર
Idea of Mokse in Indian Philosophy
- ૧૪ મહાકવિ ભવભૂતિ
Mahakavi Bhavabhooti
૧૫. સંસ્કૃત નાટક સાહિત્યમાં હાસ્યરસ
Humour in Sanskrit Drama

- ૨: નામરુપો : ૧, નીચેના જેના સ્વરતિ નામોના રુપો, રામ,નગ,માલા,હરિ, મતિ,રિ,ગુરુ,નહીં,ધેનું,મધુ,વધુ,પિતૃ,માતૃ,સ્વં.દુહિ, તથા સૃ/તૃ, 'રુ' ઋનવાળાં તેમજ અન્ય સ્વરતિ વિશેષનાં રુપો(૨) નીચેનાં જેમાં વ્યજનાત નામોનાં રુપો, મરુત, વાક,જગત,શશિન,રાજન,આત્મન,માવિન, ચન્દ્રમસ,મનસ,()નીચેનાં જેવા વ્યજન પંત,વિશેના રુપો ભાવત તેજસ્વિન વિવદત્.
- ૩: નીચેના સર્વનામોનાં રુપો: યા સ્મદ્,યુષ્મદ્, યદ્સ, યદ, વદ,ઉદમ,સર્વ,મ-ય, યેતદ કિમ.
- ૪: ક્રિયાપદો : દસલકારના પરિચયપૂર્વક :
- ૧: ગુણ, ૧,૪, ૬ અને ૧૦-ના વર્તમાનકાળ,હયસ્તન ભૂ.કા. તથા વિધર્થના પરસ્મપદી અને આત્મનેપદી ધાતુઓના રુપો.
- ૨: બીજા ગણના: નીચેના ધાતુઓના ઉપર્યુક્ત ચાર પ્રકારનાં રુપો.ક્ષ્,ચદ,યા સ્તુ, હન,
- ૩: ત્રીજા ગણના નીચેના ધાતુઓના ઉપર્યુક્ત ચાર પ્રકારના રુપો દા,ધા,હા, પૂચ્છ
- ૪: પાંચ ગણના નીચેના ધાતુઓના ઉપર્યુક્ત ચાર પ્રકારના રુપો. ચિ,માપ,શક
- ૫: સાતમા ગણના નીચેની ધાતુઓના ઉપર્યુક્ત ચાર પ્રકારના રુપો.ચ્ચ,ર-ઘ
- ૬: આઠના ગણનાનીચેની ધાતુઓના ઉપર્યુક્ત ચાર પ્રકારના રુપો: ક, તન
- ૭: નવમા ગણના નીચેના ધાતુઓના ઉપર્યુક્ત ચાર પ્રકારના રુપો:જા, કી, મુજાબ-ઘ
- ૫: ગણકાર્યરહિત કાળોમાં : નીચેના ધાતુઓના પ્રરોક્ષા ભૂ.કા.ના ૫ ત્રીજા પુરુષનાં રુપો : ગમ, શક,હન,જાન્દદા,શુજ,
- ૨: અન્ય શ્લોકારો પૈકી સામાન્ય ભવિષ્યકાળ સ્વસ્તન,ભવિષ્યકાળ,ઋતન, ભૂ,કા.ક્રિયા,તિ,ત્વથ રુપોના સામાન્ય પરિચય
- ૬: પ્રેરક ક્રિયાના રુપો
- ૭: કર્મણિ પ્રેરણાના રુપો.
- ૮: નીચેના કૃદન્તો-ભૂતકૃદન્તો કર્તરિ અને કર્મણિ, વર્તમાનકૃદન્ત,કર્તરિ અને કર્મણિ વિધર્થકૃદન્ત, હેત્વર્થ કૃદન્ત સંગઘક ભૂતકૃદન્ત.
- ૯: મધિકંતાદર્શક અને શ્લેષાદર્શક રુપો.
- ૧૦: નીચેના સમાસોના પરિચય - 'વદ-દવ, તત્પુરુષા, બહુવ્રીહી, મન્યવીભાવ, કર્મધારય, વ્દિગુ...
- ૧૧: 'નામધાતુઓ' તથા 'ચિવપ્રત્વયા,' રુપોના પરિચય
- ૧૨: 'સતિસપ્તમી' અને 'અદારાયેષાઞી' ની રચનાનો પરિચય..

૧૩. કર્તરિર - કર્મરિણ મ ભાવે પ્રયોગે .
૧૪. કારક વિભકિત' ને 'ઉપપદ વિભકિત' નો પરિચય .
૧૫. વાક્યરચનાનો સામાન્ય પરિચય .

: સંદર્ભ ગ્રંથ :

૧)	બૃહદ મનુવાદ ચન્દ્રિકા	-	ચક્રધર નાટિયાલ ઉસ
૨)	સંસ્કૃત વાક્ય શેરચના	-	ડો.વી.એપ.ભટ્ટ
૩)	વાગર્ભોપશિકા	-	
૪)	મન્દિરાન્ત	-	ડો.આર.જી.ભાંડારકર

મ થ વા

પ્રશ્નપત્ર-૧૧

૭૦ ગુણ

કર્મકાંડ : (પ્રાયોગિક કમ - પ્રોકટીકલ અપેક્ષિત નથી)

મુખપાઠનેા ઉપ ગુણ અને મનુવાદના ઉપ ગુણ રહેશે.

- ૧) બાંડિશોપેચાર પૂજન (લેવસ્થાપનથી માંડીને દેવે વિસર્જન પર્યન્ત)
સમજૂતી સાથે મુખ પાઠ...
- ૨) રુદ્રાષ્ટાધ્યાયી અધ્યાય - ૧, ૨, અને ૫.
- ૩) પ્રથમ અને બીજા અધ્યાયનો મનુવાદ સાથે અને પાંચમા અધ્યાયનો માત્ર મુખપાઠ
- ૩) ગણપતિ પૂજન }
૪) માતૃકા પૂજન } મુખપાઠ
૫) નાન્દીશ્રાધ્ધવિધિ }
૬) શ્રાધ્ધશાન્તિ પ્રયોગે }
- ૭) શ્રી સૂકત (હિરણ્યવર્ણમ્) }
૮) સ્કાંદિસ્તુતિ } સાનુવાદ મુખપાઠ
૯) સંસ્કૃત મેગલાષ્ટક }

સંદર્ભ પુસ્તકો :-

- ૧) કર્મકાંડ દિોપિકા - પ્રકાશક - ભાવિન વિદ્યાવિહાર
'મુક્ત પુષ્પાંજલિ'
પાનેતર પાટોપ્લોટ સામે
થલતેજ, અમદાવાદ-૫૨.
- ૨) હાલનિક સૂતાવલી - પ્રકાશક - તુકારામ લુક ડેપો
માધવબાગ, મુમઈ-૪
- ૩) મૃહદ ક્રાઉમ નિલયકંસિમુચ્ચય - પ્રકાશક - દુગશિકર સંસ્કૃત પુસ્તકાલય
વાલકેશવર સંસ્કૃત પાઠશાળા
૨૦, બાણગા, મુમઈ-૬
- ૪) બાટકર્મ પ્રદીપ - પ્રકાશક - પંડિત વિશ્વનાથ આ.શાસ્ત્રી
૨૮, સાબરમતી સોસાયટી
સાબરમતી, અમદાવાદ-૫.

શ્રેય વા

પ્રશ્નપત્ર-૧૧

૭૦ ગુણ

માધુનિક સંસ્કૃત રચના :

નિયત પુસ્તક :

- ૧) મકરન્દિકા (ગદ્ય કાવ્ય)
(ઉત્તરાર્ધમાત્ર) (૧) શ્રી જાદીશયન્ક પ્રાણશિકર આચાર્ય
પ્રકાશક : ઉપ ગુજ
ઈ-ટરનેશનલ પબ્લીશર્સ
૩૪, અમરનાથ બિલ્ડીંગ
મહાત્મા ગાંધી હોસ્પિટલ રોડ
જાધેપુર (રાજસ્થાન)
(૨) પાર્શ્વ પ્રબ્લિશર્સ
અમદાવાદ-૧.
- ૨) રસખોધે ડો.વાલુદેવે વિ.પાઠક ઉપ ગુણ
(પેયત્રજ શૈલીનો વાતા
સંગ્રહ) પ્રકાશક : પાર્શ્વ પ્રબ્લિશર્સ
ઝવેરીવાડ નાકા
નિલક માર્શ
અમદાવાદ-૧